

Onderzoeken voor de Perspectiefnota 2026-2029

Stand van zaken aantrekkelijkheid
en balans van Almelo

27 mei 2025

Programma kennissessie Aantrekkelijke stad in balans

19.30 – 19.40 Opening burgemeester Korteland

19.40 – 20.00 Deel I Algemene beschouwing

- Langjarige beeld
- Vijf hoofdconstateringingen
- Kaders voor de toekomst
- Relatie met coalitieakkoord

20.00 – 20.35 Deel II Aantrekkelijkheid van Almelo

- Economie & Arbeidsmarkt
- Human Capital
- Woon aantrekkelijkheid

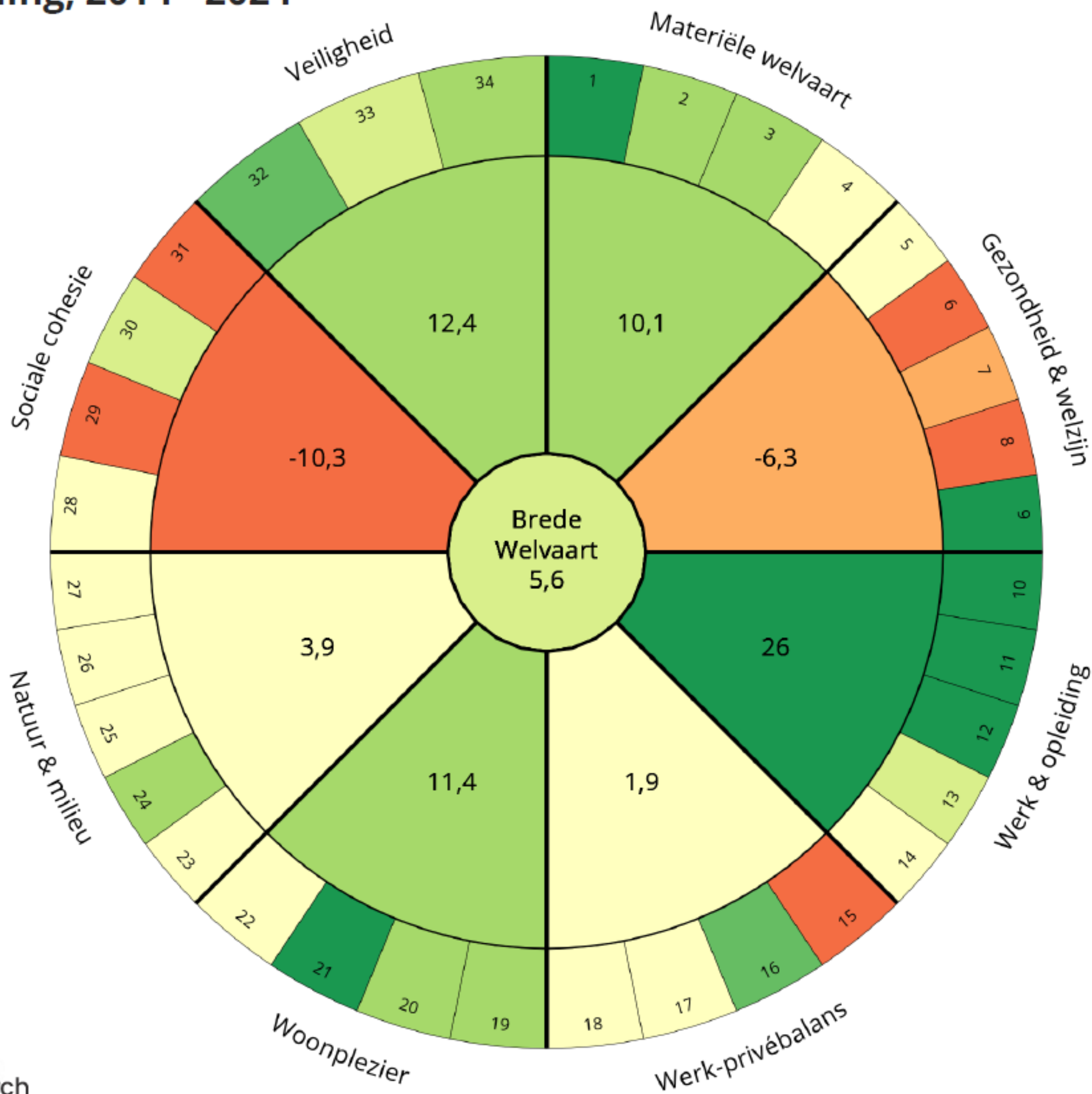
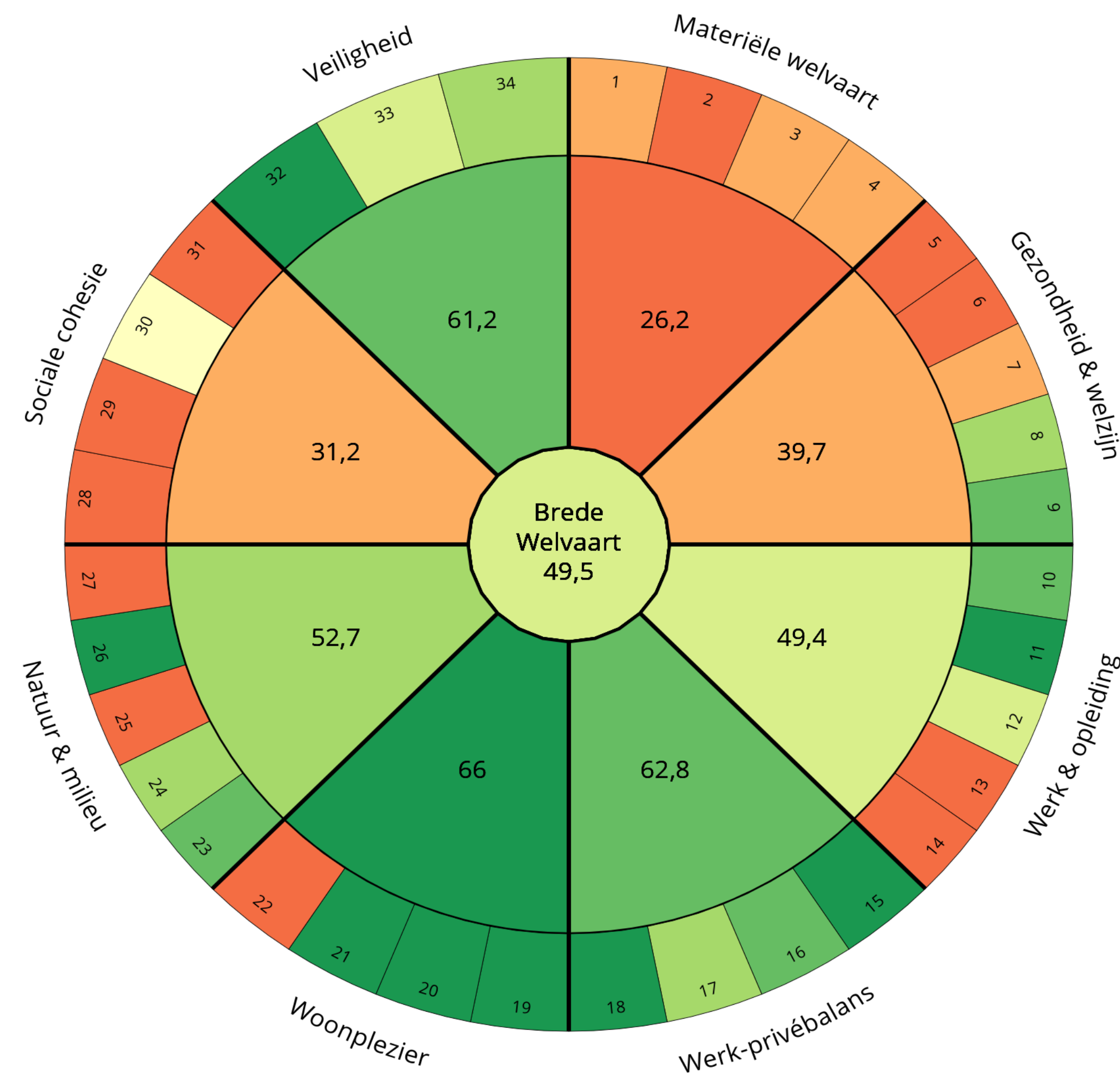
20.35 – 21.05 Deel III Almelo in Balans

- Langjarige verloop gestapelde achterstanden
- Actuele stand gestapelde achterstanden

21.05 – 21.15 De resultaten gebundeld in kaders

Brede Welvaart in Almelo (Raad 18 maart 2025)

Ontwikkeling, 2014 - 2024

Perspectiefnota: de onderzoeken naar feiten

Uit de begrotingsbrief (Raad-8463):

"In samenhang daarmee vinden we het ook belangrijk om beter te weten wat de belangrijkste opgaven zijn voor een positieve ontwikkeling van Almelo als aantrekkelijke stad en stad in balans. Waar moeten we dan focus op leggen, in investeren, wat heeft het meeste effect en wat is dan ook minder belangrijk? Dat helpt ons bij het maken van de beste - of minst slechte - keuzes. Daarom doen we hier in aanloop naar de Perspectiefnota 2026 onderzoek naar."

Twee onderzoeken uitgevoerd door Het PON/Telos en Atlas Research naar respectievelijk sociaalmaatschappelijke staat van Almelo en mate van aantrekkingskracht van Almelo.

Opening: Terugblikken en vooruitkijken

1. Lange termijn blik op basis van feiten en cijfers van de afgelopen 10 jaar
2. Stad maakt goede ontwikkeling door: vieren én scherp vooruit kijken op basis van feiten en cijfers
3. Perspectief voor de komende 15/20 jaar en voor de komende bestuursperiode
4. Rol van de raad om lange termijn opgaven en oplossingen met elkaar helder te hebben
5. Sturen in een complexe samenleving naar een aantrekkelijke stad in balans voor huidige en toekomstige bewoners

Deel I

Algemene beschouwing

Het langjarige beeld: de positieve ontwikkeling

- Over de breedte is vooruitgang geboekt.
- Participatiegraad sterker en meer gestegen dan benchmarksteden én Enschede en Hengelo.
- Aandeel hightech sterk vergroot en werkgelegenheidsquote bovengemiddeld.
- Aandeel MBO-opgeleiden neemt toe en aandeel laagopgeleiden neemt af.
- Groot aandeel 15 - 24 jarigen in Almeloze bevolkingssamenstelling.
- Veiligheid ontwikkelt positief tot begin '20.
- 56 van de 60 buurten verbeteren op de multi deprivatie index (MDI).
- Aantal buurten met zeer hoge MDI gedaald van 39 naar 32 buurten.

Vijf hoofd constatering

1. Opleidingsniveau van de beroepsbevolking. Almelo heeft weinig werknemers met HBO-/WO-diploma en veel jongeren zonder startkwalificatie. Aanpalende uitdaging: bovengemiddelde onder advisering.
2. Stedelijk voorzieningenniveau blijft op alle fronten achter bij benchmarksteden en landelijke gemiddelde.
3. 32 buurten met een zeer hoge stapeling van achterstanden en de sociale tweedeling met buurten waar het intussen beter gaat.
4. Verdringing en mismatch op arbeidsmarkt. MBO-gediplomeerden met niveau 3 of 4 bezetten banen waarvoor lagere MBO-niveaus of zelfs geen startkwalificatie nodig is.
5. Veiligheid lijkt zich op een kantelpunt te bevinden richting een verslechtering.

Belangrijke knoppen: energiearmoede, ongezonde leefstijl/gezondheid, onder advisering schooladvies, gebrek aan startkwalificaties en lager aandeel HBO-ers en WO-ers in beroepsbevolking.

Kaders voor de toekomst

1. Uitdagingen zijn langjarig (15 tot 20 jaar) en vergen langjarig commitment.
2. Aantrekkelijkheid en Balans hangen met elkaar samen; verbeteren kan alleen op basis van integraliteit.
3. Verbind fysieke en economische opgaven veel steviger met sociaal-maatschappelijke opgaven en vice versa;
4. Breng focus aan en verbeter specifiek op specifieke domeinen (inhoudelijk en op buurten met een zeer hoge achterstand).
5. Investeer ongelijk op basis van de onderzoeksresultaten.
6. Stuur op: stedelijke voorzieningen, opleidingsniveau (met name onderadviesing en startkwalificatie), inkomen (met name energiearmoede/verduurzaming en schulden), gezondheid (met name gezonde levensstijl) en veiligheid.

Relatie coalitieakkoord “Bouwen aan kansen voor iedereen”

1. **Integraliteit:** Almelo pakt wijken aan met lage leefbaarheid (eenzijdige woningvoorraad, verstening, energiearmoede/gebrekkige isolatie en onvoldoende voorzieningen) door integrale en domein-overstijgende aanpak.
2. **Stedelijke voorzieningen:** Almelo se binnenstad wordt compacter, aantrekkelijkheid en levendigheid wordt vergroot. Almelo zet in op behoud en ontwikkeling van culturele verenigingen en instellingen.
3. **Opleidingsniveau:** Almelo streeft naar kansengelijkheid in het algemeen en specifiek voor jeugd. Almelo streeft naar benutten van ongezien talent op arbeidsmarkt.
4. **Inkomen:** Almelo zet in op inclusieve energietransitie (huiseigenaren met smalle beurs) en bestrijdt energiearmoede. Almelo continueert aanpak van problematische schulden.
5. **Gezondheid:** Almelo zet in op gezonde leefstijl, positieve gezondheid en preventie.
6. **Veiligheid:** Almelo stelt zich voor de wijkgerichte aanpak tot belangrijkste doelen het verminderen criminaliteit en verbeteren veiligheid.

Algemene beschouwing...

Almelo ontwikkelt zich in positieve zin en maakt een opwaartse beweging

Dit stemt tevreden, maar er blijft genoeg werk aan de winkel.

Nu volgen de onderzoeksresultaten in Deel II en Deel III.

Deel II

Aantrekkelijkheid van Almelo

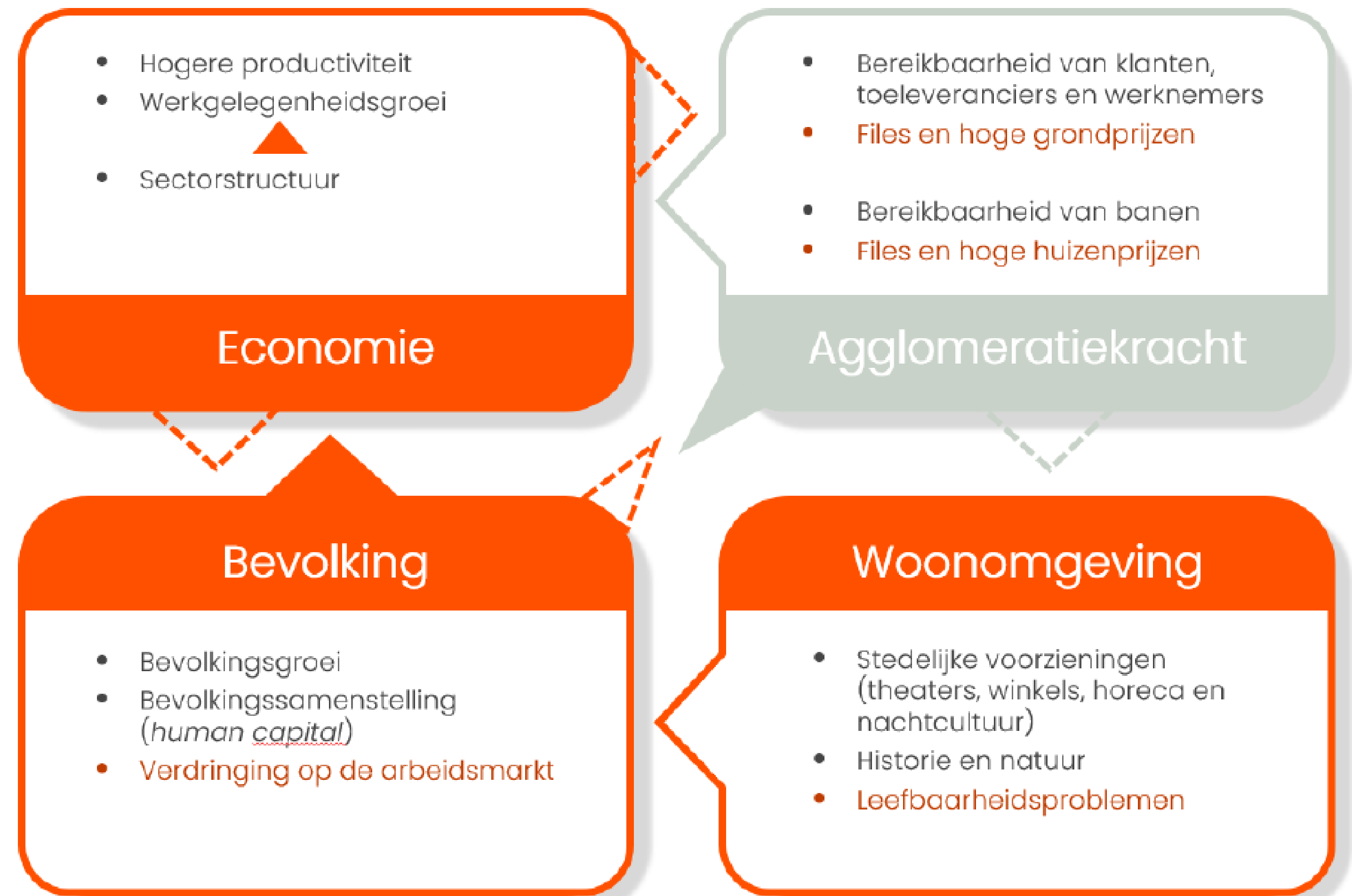
Atlas Research: mate van aantrekkelijkheid

Onderzoek o.b.v. analysemodel:

1. Economie/Arbeidsmarkt

2. Human Capital

3. Woon aantrekkelijkheid

Economie en Arbeidsmarkt

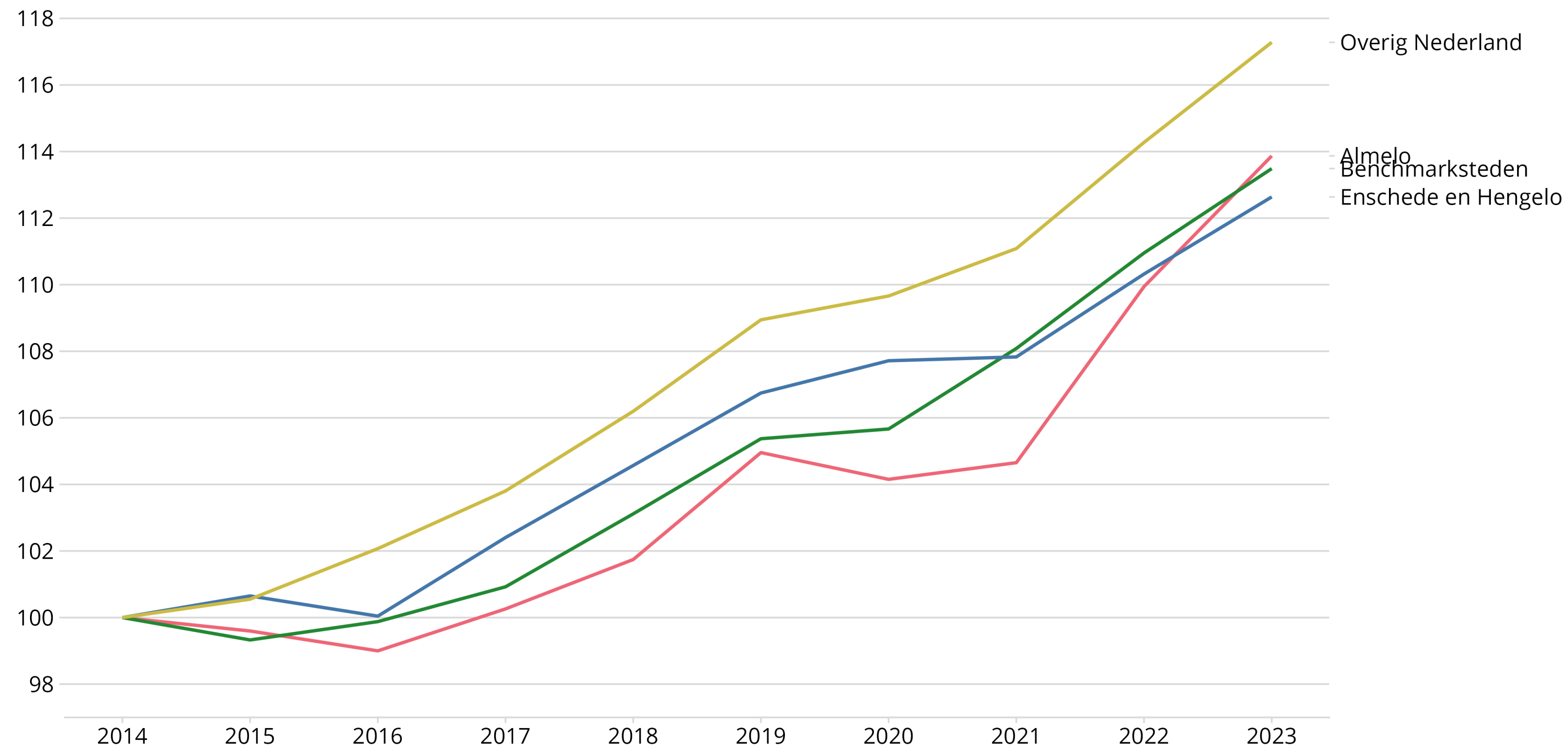
Hieruit worden drie aspecten nader uitgelicht:

- banengroei als onderdeel van de werkgelegenheid,
- specialisatie en omvang van economische sectoren en
- verdringing lager beroepsniveau door hogere beroepsniveau.

Banengroei

Werkgelegenheid

Aantal banen naar benchmarkregio (index, 2014 = 100)

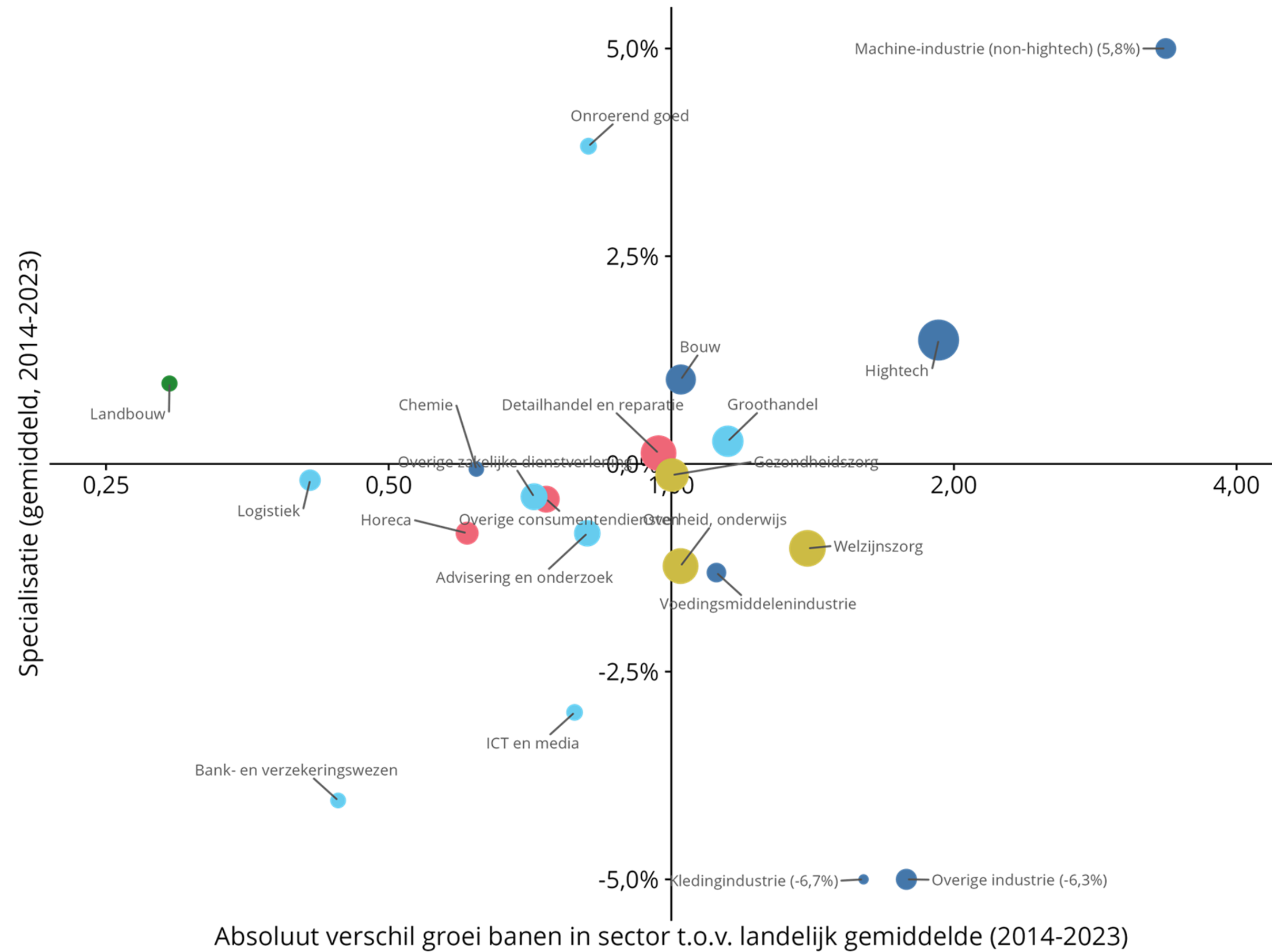

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens LISA

Economische sectoren

Portfoliografiek voor de regio Almelo

Minimaal 100 banen per sector in de regio Almelo. Gemiddelde banengroei in de regio is 1,2%

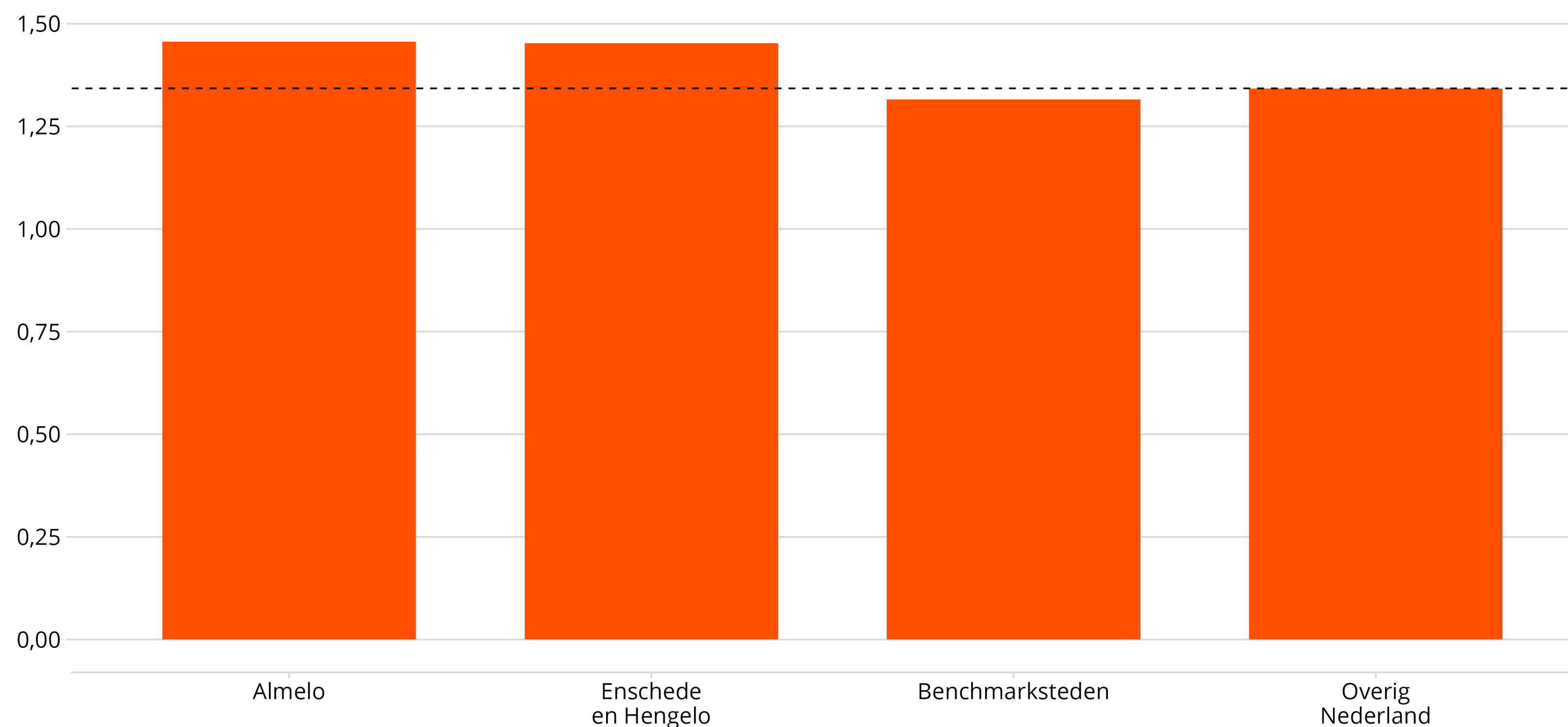

- Consumentendiensten
- Nijverheid en industrie
- Zakelijke diensten
- Landbouw
- Overheidsdiensten

Verdringing

Overkwalificatie (2023)

Aantal banen met beroepsniveau 1/2 vervuld door mensen met MBO-, HBO- of WO-diploma t.o.v. de beroepsbevolking zonder startkwalificatie

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

Conclusies Economie en Arbeidsmarkt

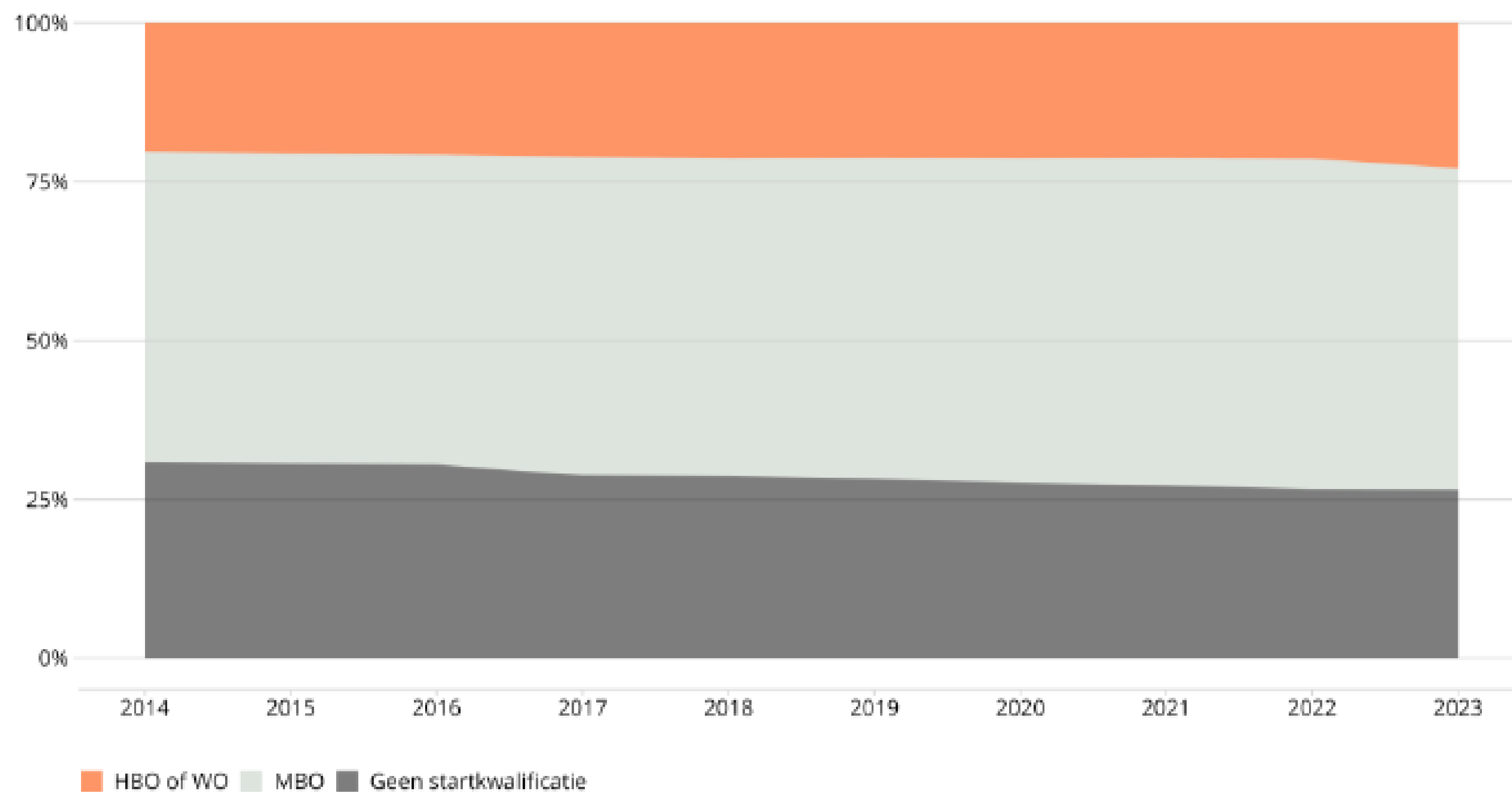
1. De participatiegraad nam toe van 68% in 2014 naar bijna 74% in 2023 – ter vergelijking: in de benchmarksteden, Enschede en Hengelo van ca. 71% naar ruim 74%.
2. Sterker uit de crisis: van hoogste (jeugd)werkloosheid naar gemiddelde werkloosheid en laagste jeugdwerkloosheid.
3. Van achterblijver naar groeibriljant? Tot 2021 bleef de groei in de werkgelegenheid (ruim) achter bij de rest van het land, vanaf 2021 is een sprint ingezet.
4. Werkgelegenheids-quote is bovengemiddeld.
5. Aantal jongeren zonder startkwalificatie is echter problematisch.
6. Sterke groei van hightech.
7. Conjunctuurgevoeligheid i.r.t. groot aandeel MBO-ers vs. klein aandeel HBO-ers.
8. Verdringing op arbeidsmarkt en mismatch voor de eigen inwoners.

Human Capital

Hieruit worden vier aspecten nader uitgelicht:

- ontwikkeling opleidingsniveau van de beroepsbevolking,
- bevolkingsontwikkeling naar leeftijd,
- aandeel jongeren zonder startkwalificatie en
- ontwikkeling aantal personen met problematische schulden.

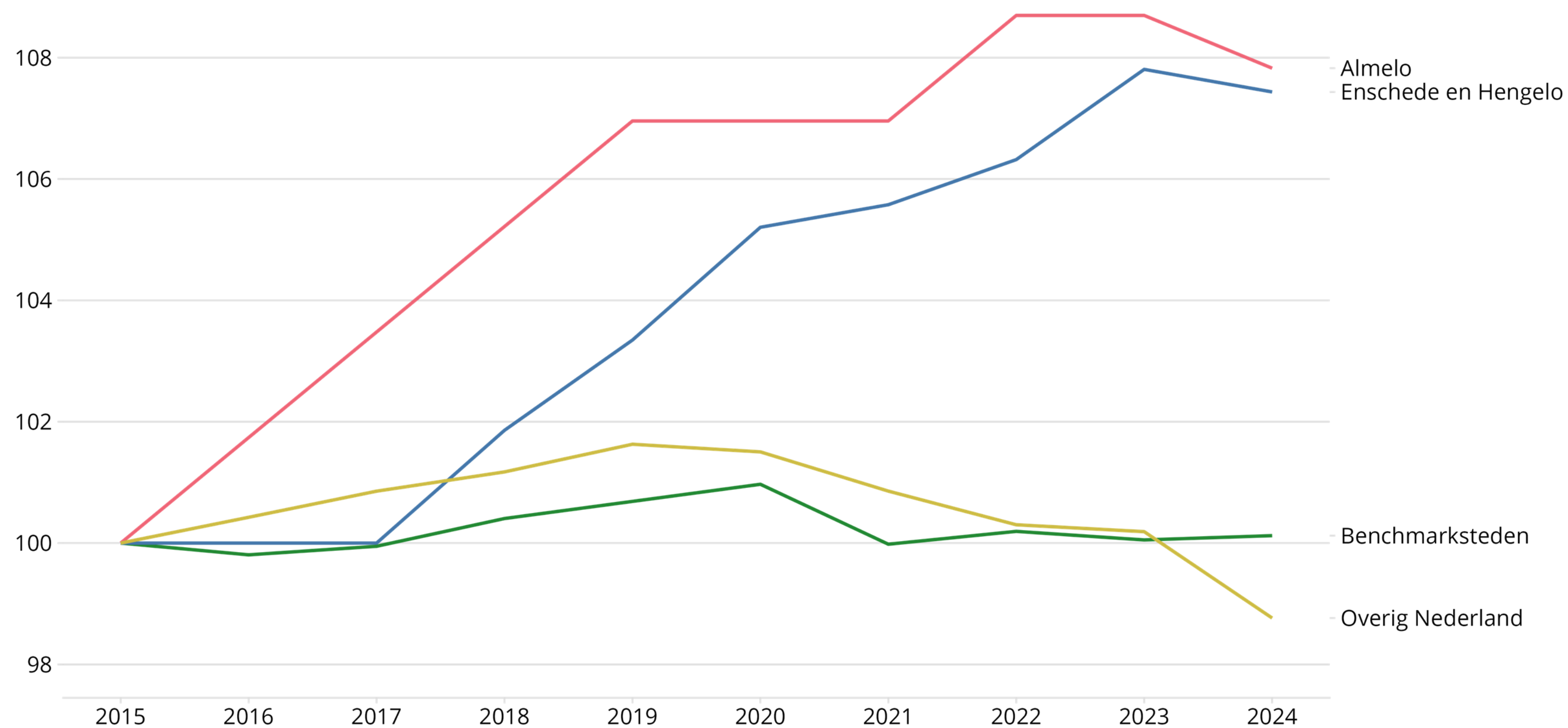
Opleidingsniveau beroepsbevolking

Bevolkingsontwikkeling naar leeftijd

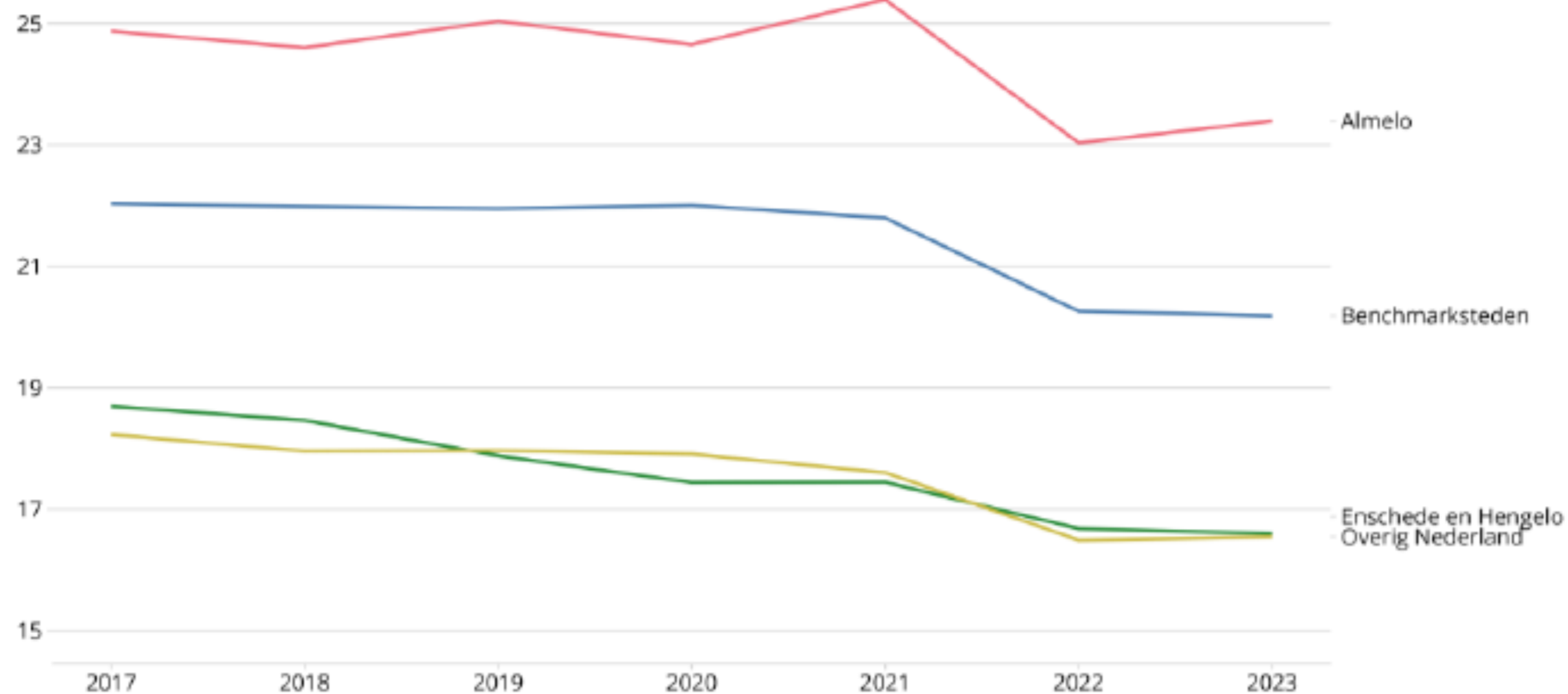
Bevolkingsontwikkeling naar leeftijd

Bevolkingsontwikkeling jongeren (15-24) naar benchmarkregio (index, 2015 = 100)

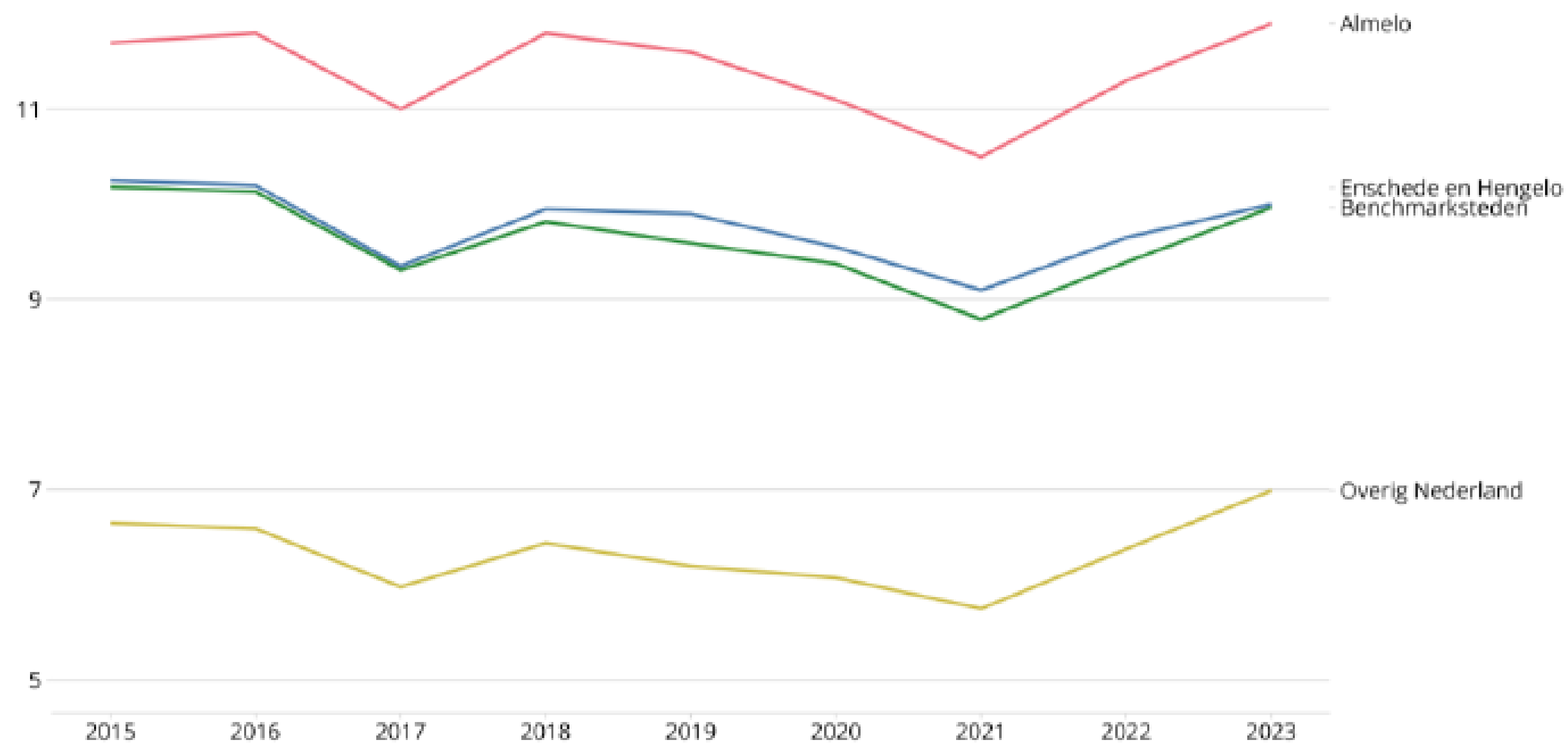
Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

Jongeren zonder startkwalificatie

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

Ontwikkeling problematische schulden

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

Conclusies Human Capital

1. Opleidingsniveau is gestegen, vooral onder MBO-ers is gestegen.
2. Aandeel jongeren 15 -24 jarigen in bevolkingsontwikkeling sterk gegroeid.
3. Aandeel HBO-ers en WO-ers blijft echter nog achter bij landelijk gemiddelde en benchmarksteden.
4. Aandeel jongeren zonder startkwalificatie is juist relatief hoog.
5. Aantal personen met problematische schulden is na daling weer gestegen én blijft hoe dan ook hoger dan het landelijk gemiddelde en dan benchmarksteden.

Woon aantrekkelijkheid

Hieruit worden vijf aspecten nader uitgelicht:

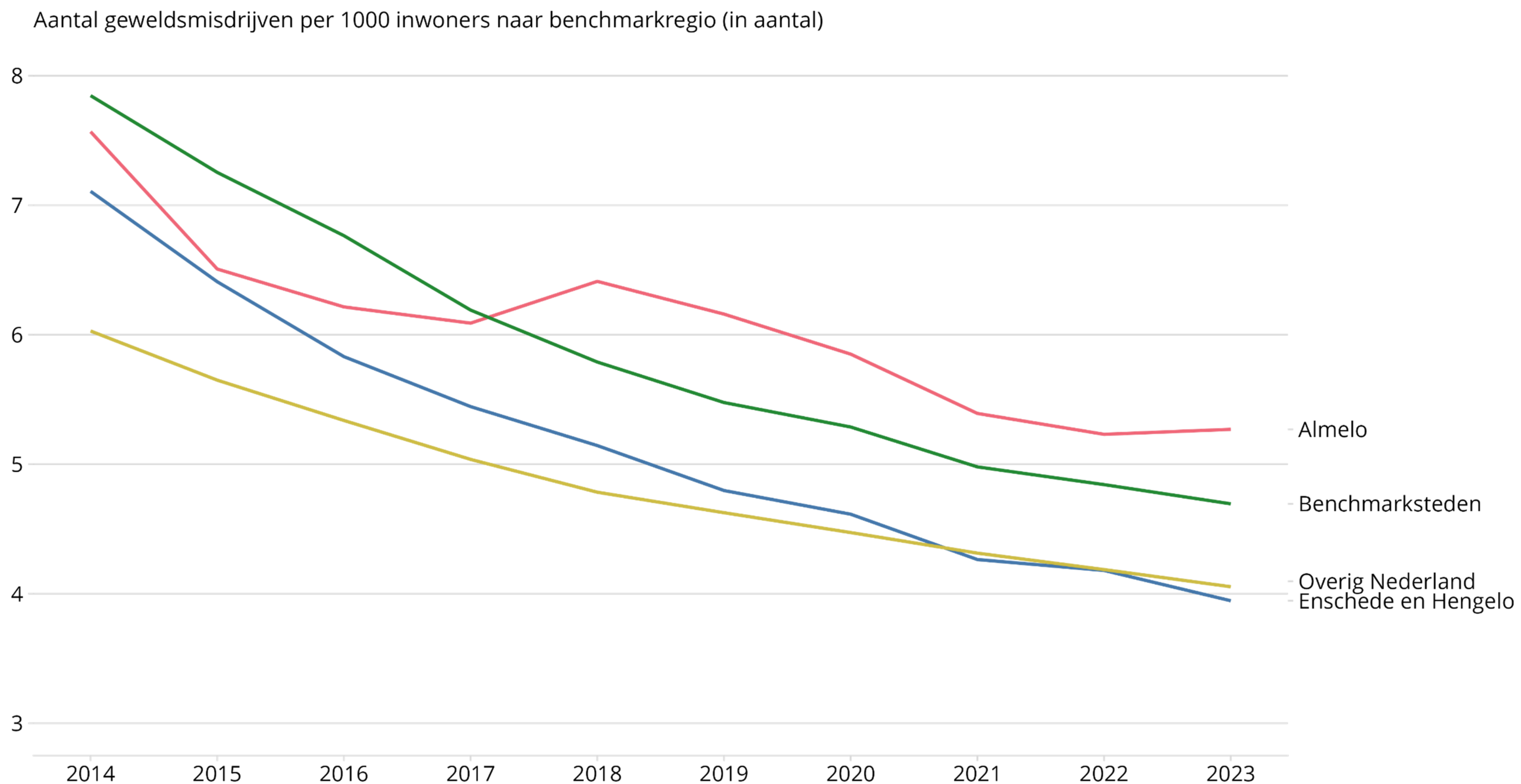
- score Almelo op G50-ranglijst woon aantrekkelijkheidsindex,
- ontwikkeling veiligheid,
- ontwikkeling voorzieningen,
- ontwikkeling horecavoorzieningen,
- ontwikkeling podiumkunsten.

Score Almelo op woonaantrekkelijkheid

Rang van Almelo in G50 op dimensies woonaantrekkelijkheidsindex 2024

Dimensie	Rangorde
Bereikbaarheid	42
Voorzieningen	46
Veiligheid	20
Onderwijs	35
Natuur	30
Historie	34
Woonomgeving	22
Woonantrekkelijkheidsindex	46

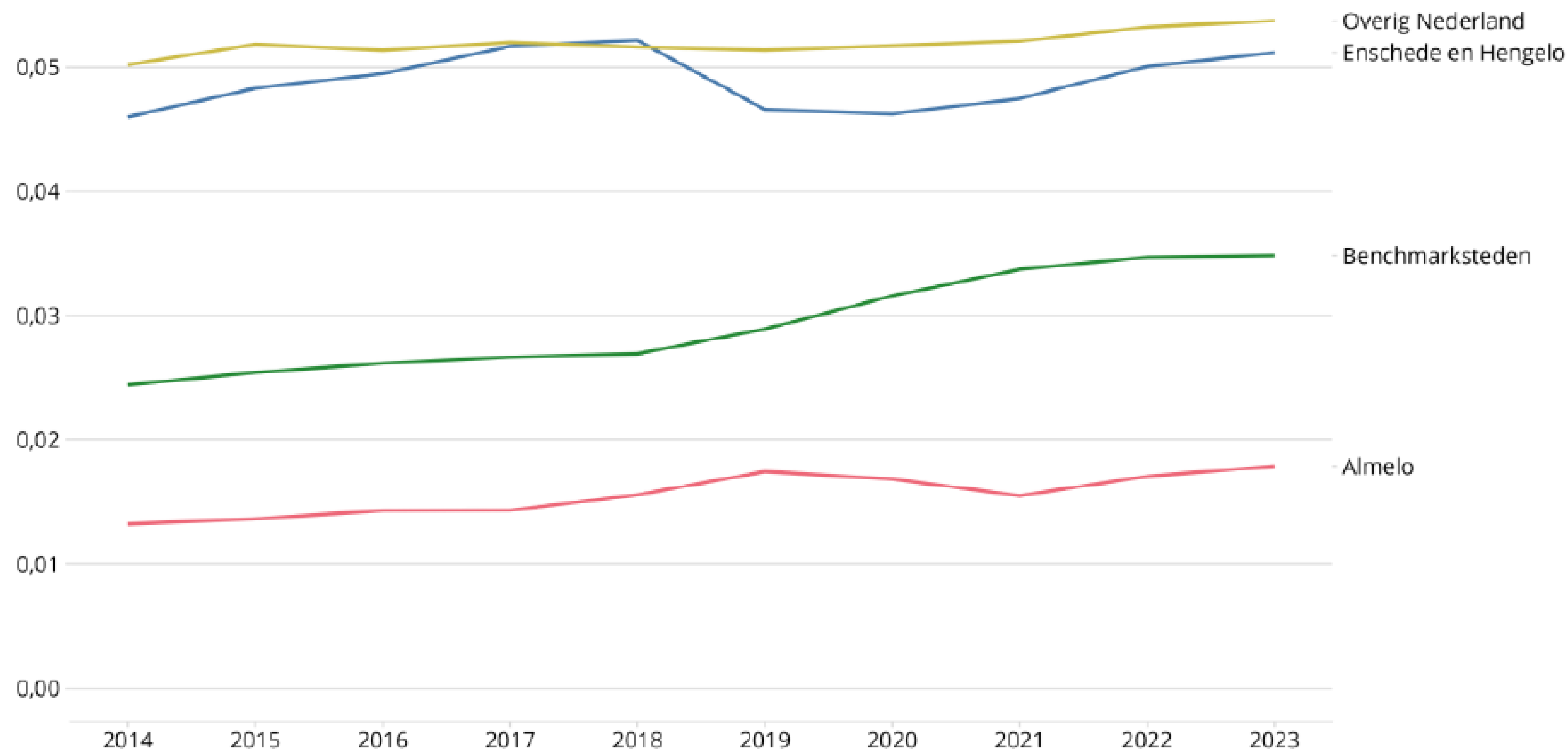
Veiligheid: aantal geweldsmisdrijven

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

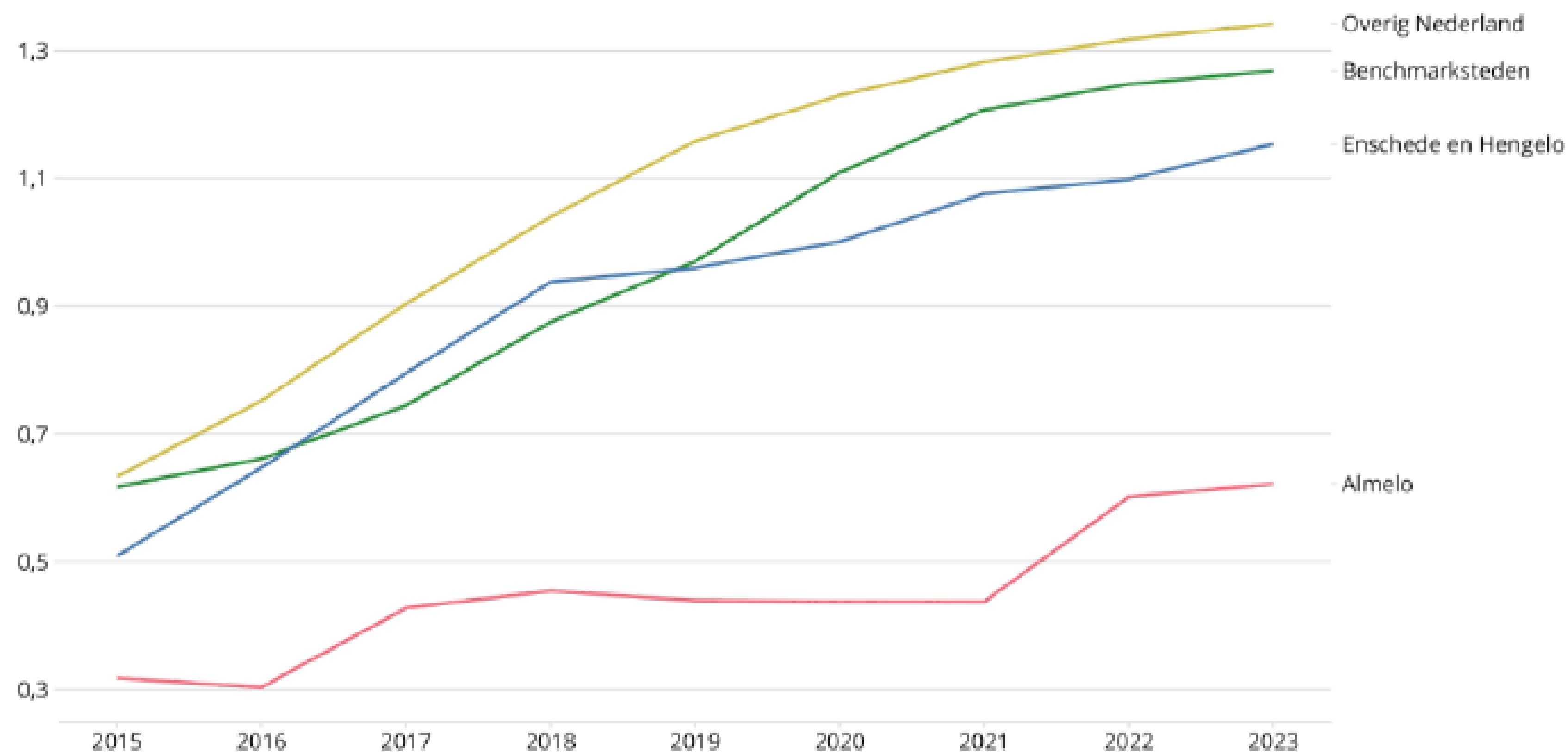
Aanwezigheid stedelijke voorzieningen

Voorzieningenindex Almelo vergeleken met benchmarksteden en landelijk gemiddelde

Aanwezigheid horecagelegenheden

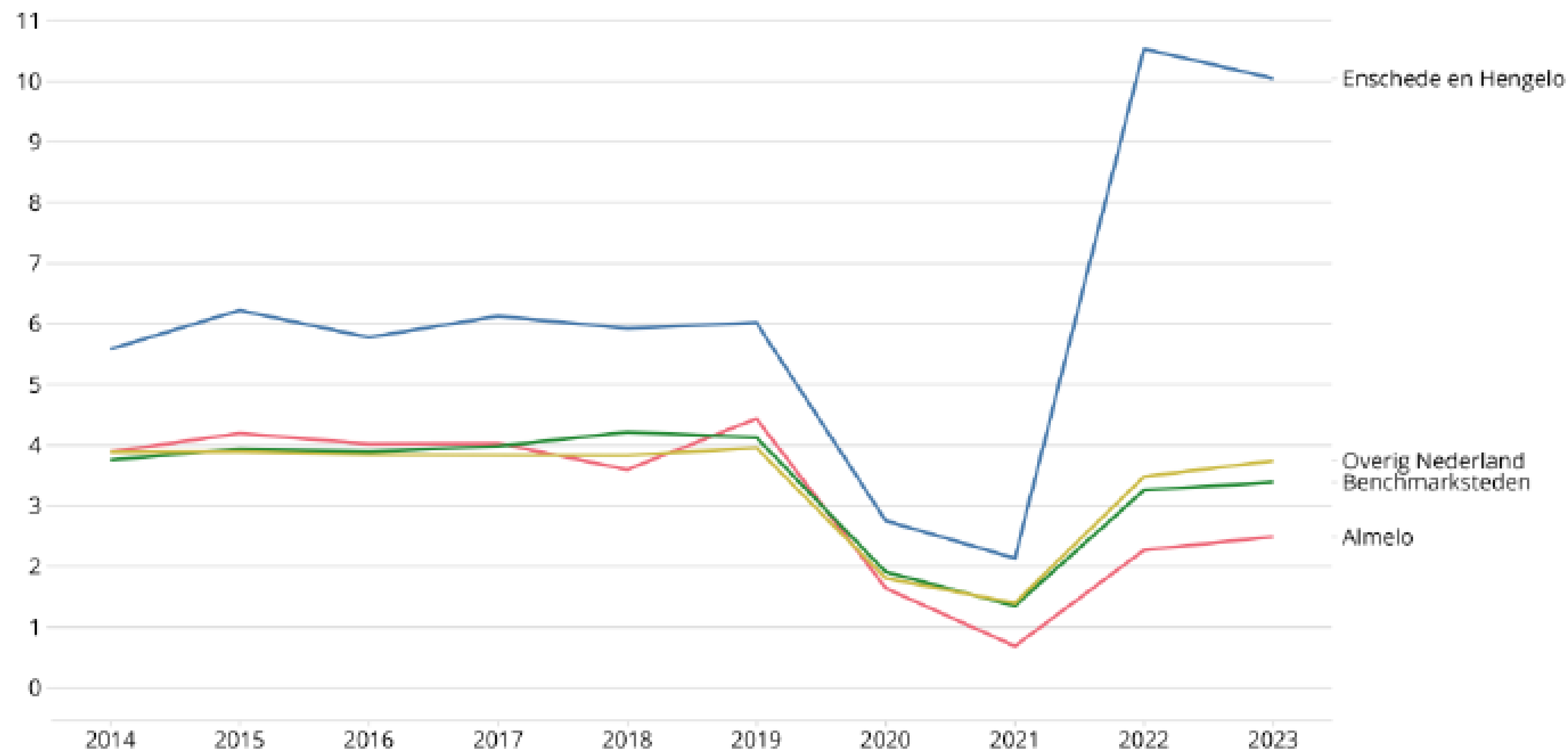
Aantal horecagelegenheden Almelo vergeleken met benchmarksteden en landelijk gemiddelde

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

Frequentie voorstellingen podiumkunsten

Aantal voorstellingen podiumkunsten Almelo vergeleken met benchmarksteden en landelijk gemiddelde

Berekeningen Atlas Research o.b.v. gegevens CBS

Conclusies Woon aantrekkelijkheid

1. Almelo staat voor woon aantrekkelijkheid op plek 46 (van de 50).
2. Stijging woon aantrekkelijkheid vooral door positieve ontwikkelingen veiligheid tot einde 2010's. Veiligheidsindicatoren lijken op een kantelpunt te staan.
3. De (groei van) horecavoorzieningen, niet-dagelijkse winkels en voorstellingen van podiumkunsten blijft achter bij Enschede en Hengelo, benchmarksteden én landelijk.
4. Het algehele voorzieningenniveau blijft op nagenoeg alle dimensies ver achter bij Enschede en Hengelo, benchmarksteden én landelijk.

Deel III

Almelo in Balans

Multi Deprivatie Index

Uitleg Meervoudige Achterstandsindex (MDI)

- Achterstand is meer dan armoede alleen.
- Gelaagd fenomeen, afhankelijk van diverse individuele factoren en van de kwaliteiten van de plek waar mensen wonen en leven.
- Ongelijkheid tussen (groepen) mensen vertaalt zich ruimtelijk: stapeling van achterstanden in bepaalde gebieden.
- Zicht op relatieve patronen van achterstand op nationaal, regionaal, gemeentelijk én buurniveau.

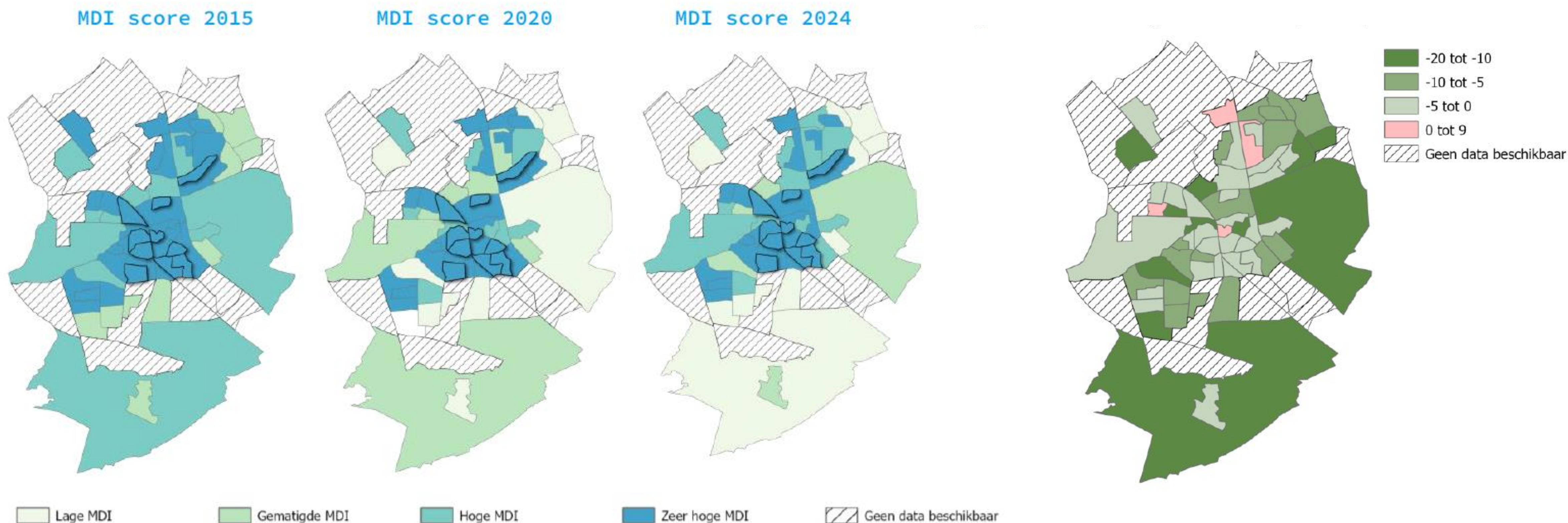
Opbouw van het signaleringsinstrument MDI

Domein	Indicatoren
Inkomen (22.5%)	Arme huishoudens Huishoudens met een financiële buffer
Werk (22.5%)	Werkzame beroepsbevolking Arbeidsongeschikten
Gezondheid (13.5%)	Beoordeling eigen gezondheid Mentale gezondheid (Risico depressie/angst, stres
Opleiding (13.5%)	Laagopgeleiden
Huisvesting (9.3%)	Afstand tot bushaltes Afstand tot basisschool Afstand tot huisartsenpraktijk Afstand tot levensmiddelen Betaalbare koopwoningen
Veiligheid (9.3%)	Vandalisme Vermogensdelicten Gewelddelicten
Woonomgeving (9.3%)	Geluidhinder Energie­label woningen Luchtkwaliteit (emissie CO2, NMVOS, PM2.5, NOx) Verkeersveiligheid Oppervlakte laag groen en bomen

Langjarige verloop gestapelde achterstanden

Ruimtelijke concentratie achterstanden
(hoe lichter de kleur, hoe “beter”)

Ontwikkeling MDI-scores in
procentpunten tussen 2015 en 2024

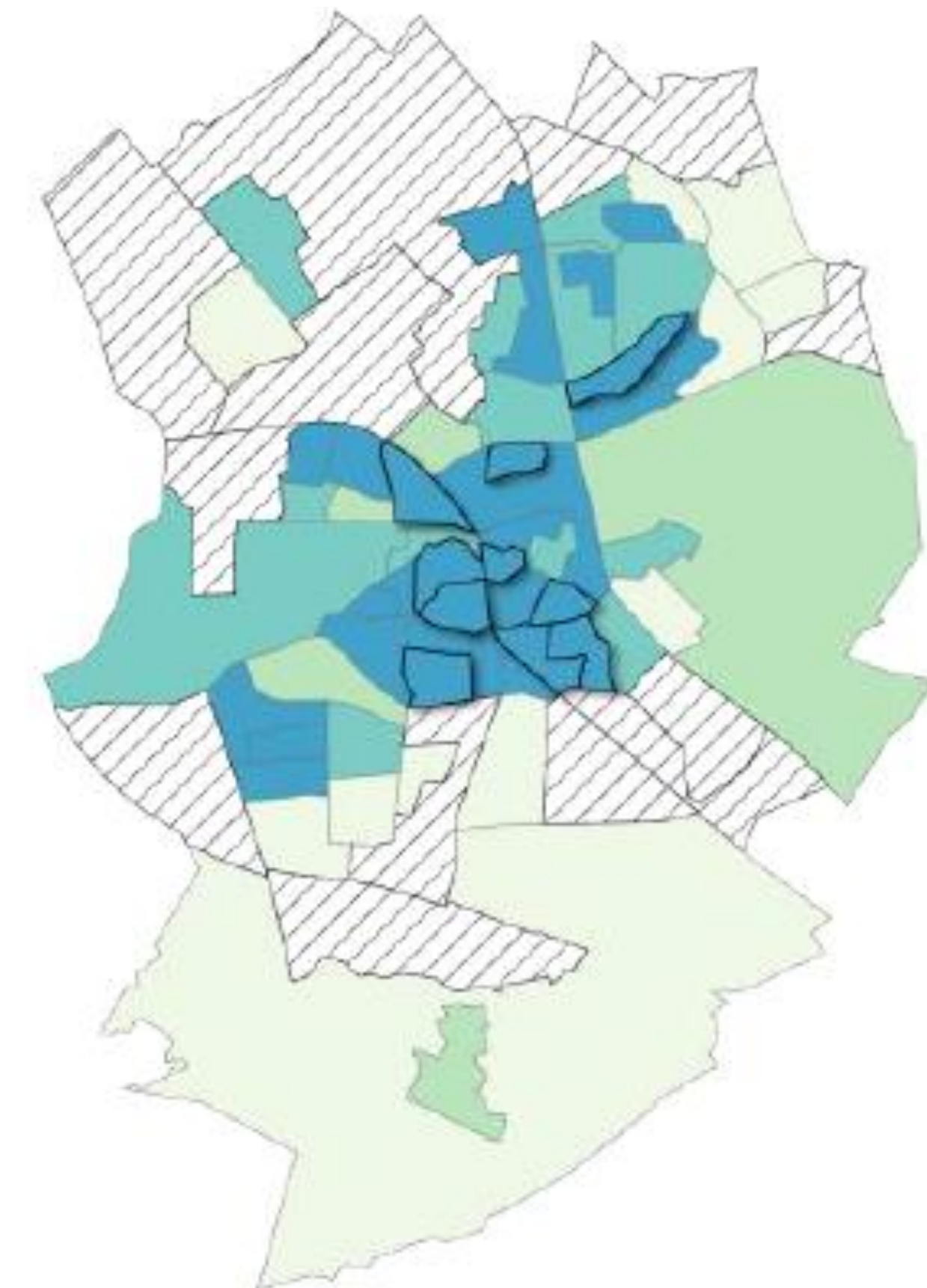

Actuele stand gestapelde achterstanden

MDI-score 2024

MDI-categorie	Aantal buurten	Almelose populatie
Laag (<40)	10 buurten	10.835 inwoners (15%)
Gematigd (40-50)	6 buurten	6.610 inwoners (9%)
Hoog (50-60)	12 buurten	14.815 inwoners (20%)
Zeer hoog (>60)	32 buurten	41.335 inwoners (56%)
Totaal Almelo	60 buurten	73.595 inwoners

Hoe lager de score, hoe lager de gestapelde achterstanden

Conclusies ontwikkeling MDI in Almelo 2014-2024

1. Achterstanden zijn afgenomen: van 39 buurten met zeer hoge MDI-score naar 32.
2. Ruim de helft van de inwoners woont in een buurt met zeer hoge stapeling van achterstanden.
3. Tweedeling tussen buurten met meer en minder achterstanden is toegenomen:
 - buurten met minder stapeling van achterstanden verbeteren sterker,
 - buurten met (zeer) veel stapeling van achterstanden verbeteren minder én langzamer,
 - sommige buurten zijn verslechterd.
4. Verklaring ligt met name in domeinen inkomen, opleiding en gezondheid.
5. Sociale cohesie en gezondheid vraagstukken.
6. Energiearmoede/verduurzaming en onderadvisering belangrijke, beïnvloedbare knoppen.
7. Woningmarkt als sorteermachine in buurten met zeer hoge MDI.

Vijf hoofdconstateringen

1. Opleidingsniveau van de beroepsbevolking. Almelo heeft weinig werknemers met HBO-/WO-diploma en veel jongeren zonder startkwalificatie. Aanpalende uitdaging: bovengemiddelde onder advisering.
2. Stedelijk voorzieningenniveau blijft op alle fronten achter bij benchmarksteden en landelijke gemiddelde.
3. Zeer hoge MDI-score door stapeling van achterstanden (in 32 buurten) en de sociale tweedeling met buurten waar het intussen beter gaat.
4. Verdringing en mismatch op arbeidsmarkt. MBO-gediplomeerden met niveau 3 of 4 bezetten banen waarvoor lagere MBO-niveaus of zelfs geen startkwalificatie nodig is.
5. Veiligheid lijkt zich op een kantelpunt te bevinden richting een verslechtering.

Belangrijke knoppen: energiearmoede, ongezonde leefstijl/gezondheid, onder advisering schooladvies, gebrek aan startkwalificaties en lager aandeel HBO-ers en WO-ers in beroepsbevolking.

Kaders voor de toekomst

1. Uitdagingen zijn langjarig (15 tot 20 jaar) en vergen langjarig commitment.
2. Aantrekkelijkheid en Balans hangen met elkaar samen; verbeteren kan alleen op basis van integraliteit.
3. Verbind fysieke en economische opgaven veel steviger met sociaal-maatschappelijke opgaven en vice versa;
4. Breng focus aan en verbeter specifiek op specifieke domeinen (inhoudelijk en op buurten met een zeer hoge achterstand).
5. Investeer ongelijk op basis van de onderzoeksresultaten.
6. Stuur op: stedelijke voorzieningen, opleidingsniveau (met name onderadviesing en startkwalificatie), inkomen (met name energiearmoede/verduurzaming en schulden), gezondheid (met name gezonde levensstijl) en veiligheid.

Gemeente Almelo
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

